

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Erhvervsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 20. maj 2021
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Marie-Louise Houvena-
eghel Ostrowski
Sagsnr.: 2021-0032/43-0017
Dok.: 1955870

Besvarelse af spørgsmål nr. 469 (Alm. del) fra Folketingets Erhvervs- udvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 469 (Alm. del), som Folketin-
gets Erhvervsudvalg har stillet til justitsministeren den 22. april 2021.
Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Torsten Schack Pedersen (V).

Nick Hækkerup

/

Jørgen Jørgensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 469 (Alm. del) fra Folketingets Erhvervsudvalg:

”Når Roskilde Bank sagen prøves i Højesteret til november 2022, kommer den afdøde, tidligere næstformand ikke til at kunne forsvare sig. På grund af statens millionkrav er hans bo erklæret insolvent og er derfor ude af stand til at hyre en forsvarsadvokat. Samtidig har såvel Civilstyrelsen som Procesbevillingsnævnet under Justitsministeriet nægtet den afdøde fri proces, og derfor er der ingen til at betale advokatregningen. Hvad mener ministeren om, at en afdød mand ikke kan få lov til at stille med en advokat og forsvare sig?”

Svar:

Justitsministeriet har forstået spørgsmålet således, at der spørges til afslaget på fri proces til dødsboet efter den tidligere næstformand i Roskilde Bank i den konkrete sag, der henvises til i spørgsmålet.

Justitsministeriet kan i den forbindelse generelt oplyse, at der efter retsplejelovens regler efter ansøgning kan meddeles fri proces til personer, der opfylder de økonomiske betingelser for fri proces, og som ikke har en retshjælpforsikring eller anden forsikring, der dækker omkostningerne ved sagen.

Hvis en person opfylder de økonomiske betingelser for at få fri proces, kan der gives fri proces, hvis ansøgeren skønnes at have rimelig grund til at føre proces, jf. retsplejelovens § 328. Der lægges ved denne vurdering vægt på bl.a. sagens betydning for ansøgeren, udsigten til, at ansøgeren vil få medhold i sagen, sagsgenstandens størrelse og størrelsen af de forventede sagsomkostninger.

Der kan herudover gives fri proces, når særlige grunde taler for det, selv om de nævnte betingelser ikke er opfyldt, jf. retsplejelovens § 329. Det gælder navnlig i sager, som er af principiel karakter eller af almindelig offentlig interesse, eller som har væsentlig betydning for ansøgerens sociale eller erhvervsmæssige situation.

Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at virkningerne af fri proces ikke ophører ved en parts død. Det betyder, at når en person, der har fået bevilget fri proces til en retssag, dør under sagens behandling, kan den pågældendes dødsbo videreføre sagen under den allerede meddelte fri proces.

Når en part, der ikke har fri proces, dør under retssagen, kan den pågældendes dødsbo processuelt videreføre sagen uden fri proces. Dødsboet kan også selvstændigt ansøge om fri proces, og det afgøres i givet fald efter retsplejelovens § 329, om dødsboet skal have bevilget fri proces. Som nævnt kan der gives fri proces efter denne bestemmelse, når særlige grunde taler for det.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen endvidere indhentet en udtalelse fra Civilstyrelsen, der har oplyst følgende om den konkrete sag, der henvises til i spørgsmålet:

”1. Retten i Roskilde traf den 27. april 2010 kendelse om at henviser Roskilde Bank-sagen til landsretten til behandling i 1. instans på grund af sagens principielle karakter.

2. Den nu afdøde næstformand for Roskilde Bank, Niels Krüger, blev ikke bevilliget fri proces til sagens behandling i 1. instans. Landsretten beskikkede efterfølgende i medfør af retsplejelovens § 259, stk. 3, 2. pkt., en advokat for Niels Krüger.

3. Niels Krügers ansøgning om fri proces i 1. instans er dateret den 16. april 2010. Den blev modtaget i Civilstyrelsen den 19. april 2010.

Ansøgningen indeholdt en nærmere redegørelse for de anbringender, som Niels Krüger ville gøre gældende under retssagen, herunder blandt andet at bestyrelsen ikke var erstatningsansvarlig for eventuelle tab ved drift af banken indtil 1. august 2008, og at der ikke var udvist grov uagtsomhed eller uagtsom overtrædelse af de pligter, der påhviler bestyrelsen ved deres hverv og ved ledelse af banken.

Til støtte for ansøgningen om fri proces blev det endvidere anført, at sagen omhandlede danmarkshistoriens største bankkrav, både i henseende til økonomisk omfang samt i henseende til de kunder, kreditorer og aktionærer, som krakket påvirkede, at sagen indeholdt lovfortolknings spørgsmål, som kunne være retningsgivende for andre sager om ledelses- og revisionsansvar i pengeinstitutter, at sagen indebar en vurdering af lovligheden af ledelsens og bestyrelsens beslutning om bankens tegning af egne aktier ved aktiemessen i foråret 2007, og at de økonomiske krav og påstanden i sagen udgjorde et beløb, som såvel for enkeltpersoner som små, mellemstore og store virksomheder måtte anses for betydelig og en hæftelse herfor velfærdstruende.

4. Civilstyrelsen traf afgørelse i sagen den 6. maj 2011.

Civilstyrelsen meddelte afslag på ansøgningen om fri proces under henvisning til, at kravet i sagen havde forbindelse med Niels Krügers tidligere erhverv som næstformand i bestyrelsen for Roskilde Bank.

Afgørelsen blev truffet i medfør af retsplejelovens §§ 328 og 329. Det fremgår af retsplejelovens § 328, stk. 4, nr. 1, at der kun undtagelsesvis kan gives fri proces til sager, der udspringer af ansøgerens erhvervsvirksomhed.

Civilstyrelsen lagde ved afgørelsen vægt på, at Niels Krüger gennem en lang årrække var medlem af bestyrelsen i den gamle Roskilde Bank, og at han bestred posten som næstformand i den overvejende del af den relevante periode, nemlig fra 2005 til august 2008. Dette sammenholdt med Niels Krügers hovederhverv som advokat og hverv som bestyrelsesmedlem i et stort antal øvrige bestyrelser med deraf følgende erfaring og fortrolighed med bestyrelsesarbejde førte til, at sagen efter Civilstyrelsens vurdering var af erhvervsmæssig karakter. Civilstyrelsen lagde desuden vægt på, at retssagen vedrørte spørgsmålet om, hvorvidt Niels Krüger kunne gøres erstatningsansvarlig for det tab, som opstod i banken som følge af Niels Krügers deltagelse i bestyrelsens arbejde, herunder tilsyn med den daglige ledelse i banken.

Civilstyrelsen fandt i øvrigt i Niels Krügers sag, at der ikke forelå sådanne særlige omstændigheder, herunder sociale forhold, der gav grundlag for at se bort fra sagens erhvervsmæssige karakter. Heller ikke Niels Krügers henvisning til sagens principielle karakter og den almindelige offentlige interesse kunne føre til, at der blev set bort fra sagens erhvervsmæssige karakter.

Niels Krüger klagede over Civilstyrelsens afgørelse den 27. maj 2011.

5. Procesbevillingsnævnet stadfæstede den 8. juli 2011 Civilstyrelsens afgørelse.

Procesbevillingsnævnets afgørelse blev, ligesom Civilstyrelsens afgørelse, truffet i medfør af retsplejelovens §§ 328 og 329.

Civilstyrelsen skal bemærke, at Procesbevillingsnævnet alene begrunder sine afgørelser med en henvisning til de bestemmelser, der giver mulighed for at meddele fri proces. Dette følger af § 19, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 294 af 25. marts 2019 om forretningsorden for Procesbevillingsnævnet.

6. Niels Krügers ansøgning om fri proces til at føre sagen i 2. instans i Højesteret er dateret den 6. marts 2018. Den blev modtaget i Civilstyrelsen den 8. marts 2018.

I ansøgningen om fri proces blev der blandt andet henvist til, at 2 af de andre bestyrelsesmedlemmer var blevet bevilliget fri proces til sagens behandling i Højesteret, at Niels Krüger var blevet frifundet i landsretten, at sagen havde stor betydning for Niels Krüger, at han på ingen måde havde mulighed for at afholde de forventede omkostninger ved retssagen, samt at sagen havde betydelig offentlig interesse og principiel betydning.

7. Civilstyrelsen traf afgørelse i sagen den 23. november 2018.

Civilstyrelsen meddelte afslag på ansøgningen om fri proces til sagens behandling i Højesteret. Styrelsen henviste igen til, at kravet havde forbindelse med Niels Krügers tidligere erhverv som næstformand for bestyrelsen i Roskilde Bank.

Vedrørende ankesagen blev afgørelsen også truffet i medfør af retsplejelovens §§ 328 og 329.

Civilstyrelsen lagde ved sin afgørelse vægt på de samme forhold, som under behandlingen af ansøgningen om fri proces til 1. instanssagen.

Civilstyrelsen fandt endvidere, at selvom Niels Krüger blev frifundet i landsretten, og dermed også havde en vis udsigt til at få medhold i Højesteret, kunne det ikke føre til, at der var grundlag for at se bort fra sagens erhvervsmæssige karakter.

Civilstyrelsens afgørelse blev påklaget til Procesbevillingsnævnet. Den 1. marts 2019 afviste Procesbevillingsnævnet klagen under henvisning til, at Niels Krüger var afgået ved døden.

8. Dødsboet efter Niels Krüger søgte om fri proces den 15. marts 2019. Ansøgningen blev modtaget samme dag i Civilstyrelsen.

I ansøgningen blev der blandt andet henvist til en række af de samme momenter, som der blev henvist til i Niels Krügers oprindelige ansøgning om fri proces til sagen i Højesteret. Derudover blev der blandt andet også henvist til, at sagen havde meget stor betydning for Niels Krügers efterlevende ægtefælle og børn, og at dødsboet ikke havde mulighed for at afholde de forventede omkostninger ved sagens behandling i Højesteret. I den forbindelse blev det blandt andet anført, at hvis boet ikke kunne indtræde i ankesagen, og boet risikerede at blive mødt med et udokumenteret krav på ca. 400 mio. kr., så ville det sætte den efterlevende ægtefælle på gaden.

9. Civilstyrelsen traf afgørelse i sagen den 9. april 2019.

Afgørelsen blev truffet i medfør af retsplejelovens § 329, da det alene er fysiske personer, der kan søge fri proces i medfør af

retsplejelovens §§ 325-328. En ansøgning om fri proces fra et dødsbo behandles i medfør af retsplejelovens § 329.

Civilstyrelsen meddelte afslag på boets ansøgning om fri proces til sagens behandling i Højesteret. Styrelsen begrundede igen afgørelsen med sagens erhvervsmæssige karakter, og at der ikke gjorde sig omstændigheder gældende i sagen, som kunne medføre, at der burde ses bort fra sagens erhvervsmæssige karakter.

Afgørelsen blev påklaget til Procesbevillingsnævnet den 12. april 2019.

10. Procesbevillingsnævnet stadfæstede den 21. maj 2019 Civilstyrelsens afgørelse. Afgørelsen blev truffet i medfør af retsplejelovens § 329.”